

هفته‌نامه تحولات انرژی (۲۴)

دفتر: مطالعات انرژی، صنعت و معدن

کد موضوعی: ۳۱۰

شماره مسلسل: ۱۳۰۷۵

تیرماه ۱۳۹۲

به نام خدا

فهرست مطالب

- ۱..... قیمت‌های بین‌المللی نفت خام، گاز طبیعی و فرآورده‌های نفتی.....
- ۲..... سرمایه‌گذاری ترکیه و کره در بخش پتروشیمی ایران.....
- ۴..... رشد ۱۵۰ تنی تولید روزانه گاز مایع.....
- ۵..... یکه تازی روس‌ها در اجلاس اوپک گازی در مسکو.....
- ۸..... کاهش ۳۶ درصدی صادرات نفت ایران به چین.....
- ۹..... افزایش میزان تقاضای نفت در سال ۲۰۱۴ به گزارش اوپک.....

هفته‌نامه تحولات انرژی (۲۴)

قیمت‌های بین‌المللی نفت خام، گاز طبیعی و فرآورده‌های نفتی^۱

(به‌روز شده ۹ جولای ۲۰۱۳ (۱۳۹۲/۴/۱۸))

بازار	قیمت	عنوان
نایمکس	۱۰۳/۵۳	نفت خام وست تگزاس (دلار در بشکه)
بورس دوبی	۱۰۲/۹۷	نفت خام عمان (دلار در بشکه)
بورس لندن	۱۰۷/۸۱	نفت خام برنت (دلار در بشکه)
تک‌محموله	۱۰۷/۹۰	نفت خام برنت موعده‌دار (دلار در بشکه)
تک‌محموله	۱۰۳	نفت خام دوبی (دلار در بشکه)
نایمکس	۷۸	نفت حرارتی (سنت در لیتر)
نایمکس	۷۷	بنزین (سنت در لیتر)
نایمکس	۱۳	گاز طبیعی (سنت در مترمکعب)
انگلستان (ICE)	۳۵	گاز طبیعی (سنت در مترمکعب)

مأخذ: سایت‌های Platt's, NYMEX, ICE DME, and Bloomberg

۱. به‌دلیل مشکل فنی به‌وجود آمده در سایت امور بین‌الملل شرکت ملی نفت ایران اطلاعات قیمت فرآورده‌های نفتی در بازارهای جهانی و میانگین وزنی قیمت انواع نفت خام صادراتی ایران در این شماره ارائه نشده است.

قیمت روزانه سبب اوپک (دلار به ازای هر بشکه)

متوسط روزانه سبب اوپک	
قیمت	تاریخ (جولای ۲۰۱۳)
۱۰۴/۸۱	۱۱
۱۰۴/۶۹	۱۰
۱۰۴/۰۶	۹
۱۰۳/۹۶	۸
۱۰۳/۲۰	۵

مأخذ: سایت اوپک.

سرمایه‌گذاری ترکیه و کره در بخش پتروشیمی ایران^۱

محمد زیار، رئیس دفتر صنایع تکمیلی شرکت ملی صنایع پتروشیمی در خصوص سرمایه‌گذاری‌های اخیر خارجی در صنعت پتروشیمی اظهار داشت: دو قرارداد بین دو شرکت ایرانی و یک شرکت کره جنوبی منعقد شده تا یک واحد در منطقه ویژه ماهشهر و یک واحد مشابه دیگر در منطقه عسلویه برای تولید آمیزه‌ها و آلیاژهای پلیمری که به آنها کامپوند پلیمری می‌گویند، تأسیس شود. کامپوندهای پلیمری دارای خواص فیزیکی و مکانیکی پلیمرهای عادی هستند و می‌توانند جایگزین خوبی برای فلزات گرانبه‌تر باشند که ارزش افزوده بالایی خواهند داشت و فناوری بالایی نیز برای تولید آنها مورد نیاز است.

رئیس دفتر صنایع تکمیلی شرکت ملی صنایع پتروشیمی اضافه کرد: صنایع تکمیلی پتروشیمی از جمله صنایع کوچک و متوسط محسوب می‌شوند، این دو مجتمع

سالیانه ۶۰ هزار تن محصول تولید خواهند کرد که در میان صنایع تکمیلی رقم بسیار بالایی به‌شمار می‌آیند و محصولات آن برای صادرات تخصیص داده خواهد شد. وی گفت: در مجموع براساس این قراردادها حدود ۴۲ میلیون دلار و ۴۴ میلیارد تومان سرمایه‌گذاری انجام خواهد شد و محصولات این مجتمع‌ها صادر خواهد شد. زیار ادامه داد: همچنین بین یکی از پتروشیمی‌های زیرمجموعه هلدینگ خلیج فارس و یک گروه صنعتی ترکیه‌ای تفاهمنامه‌ای امضا شد که ظرفیت قابل توجهی از زنجیره محصولات پتروشیمی را دربر خواهد گرفت و یک تفاهمنامه دیگر نیز با ادامه مذاکرات نهایی شده است.

سرمایه‌گذاران خارجی در حال مذاکره با پتروشیمی‌های منطقه ماهشهر هستند تا بتوانند در قالب قراردادهای بلندمدت، خوراک را فارغ از مشکلات سرزمین اصلی دریافت کنند.

رئیس دفتر صنایع تکمیلی پتروشیمی اضافه کرد: محصولات پتروشیمی ایران کیفیتی عالی دارند، چنان‌که علی‌رغم تحریم‌های گوناگون هنوز هم بخشی از محصولات ایران به اروپا صادر می‌شود که حاکی از کیفیت بالا و استمرار تقاضا برای این گروه از محصولات کشور است.

وی تصریح کرد: این قراردادها ارزش‌افزوده بسیار بالایی خواهد داشت، چنان‌که نرخ بازگشت سرمایه این قراردادها ۵۰ درصد است و ظرف مدت دو سال کل سرمایه‌گذاری انجام شده باز خواهد گشت.

صنایع تکمیلی پتروشیمی یکی از حوزه‌های مغفول در اقتصاد ایران است که ظرفیت اشتغال‌زایی و ایجاد ارزش‌افزوده بسیار بالایی در اقتصاد ملی دارد، اما به‌دلیل

آنکه مدیریت آن به صورت واحد انجام نمی‌شود و میان وزارت نفت و وزارت صنعت معدن و تجارت تقسیم شده عملاً در گرداب نگاه‌های بخشی به دام افتاده است. به همین دلیل بخش اعظم صادرات محصولات پتروشیمی ایران در قالب خام‌فروشی محصولات انجام می‌شود.

بنا به اظهارات عبدالحسین بیات، معاون وزیر نفت در همایش سرمایه‌گذاری در صنایع تکمیلی پتروشیمی در ماهشهر^۱ در بالادست به‌ازای فروش یک میلیون تن محصول ۳۰۰ میلیون دلار عاید کشور می‌شود، اما در پایین دست به ازای فروش یک میلیون تن ۶۷۰ میلیون دلار خواهد بود که بیش از ۲ برابر است. نرخ بازگشت سرمایه در بالا دست پتروشیمی منهای مجتمع‌هایی که خوراک ارزان دریافت می‌کنند ۱۱ درصد است و این رقم در پایین دست و صنایع تکمیلی ۳۵ درصد است.

رشد ۱۵۰ تنی تولید روزانه گاز مایع^۲

طرح احداث واحد LPG در پالایشگاه گاز فجر جم با هدف تولید روزانه ۲۰۰ تن گاز مایع از گازهای در حال سوختن این پالایشگاه در سال ۱۳۸۴ آغاز شد. تا پایان سال گذشته این پروژه به پیشرفت اجرایی ۹۷ درصدی رسیده بود. در بهار سال جاری با تکمیل سیستم کنترلی، پیشرفت فیزیکی طرح تولید LPG در این پالایشگاه کامل شده و به مرحله تست‌های پیش از راه‌اندازی رسید. از مجموع ظرفیت ۲۰۰ تنی تولید

۱. دومین همایش بین‌المللی سرمایه‌گذاری در صنایع تکمیلی پتروشیمی به مدت دو روز در یازدهم و دوازدهم تیرماه ۱۳۹۲ در ماهشهر برگزار شد.

LPG هدفگذاری شده در این طرح، تولید ۵۰ تن در روز پیش از این عملیاتی شده بود، از این رو با قرار گرفتن این واحد در مدار تولید، ۱۵۰ تن به تولید روزانه LPG کشور اضافه شد. با بهره‌برداری از این طرح، روزانه ۲۰۰ تن گازمایع (LPG) و ۸۰ تن میعانات گازی در پالایشگاه فجر جم به تولید می‌رسد. بهره‌برداری از طرح تولید LPG پالایشگاه فجر جم در برنامه نهاد ریاست جمهوری قرار گرفته تا با حضور یکی از مقامات کشوری این طرح ملی به‌طور رسمی در یک ماه باقیمانده از دولت دهم افتتاح شود. گفتنی است هم‌اکنون پالایشگاه فجر جم به‌منظور انجام تعمیرات اساسی از مدار تولید خارج شده، اما در چند روز آینده با از سرگیری مجدد پالایش گاز در این پالایشگاه، افزایش تولید ۱۵۰ تنی LPG کشور رقم می‌خورد.

یکه تازی روس‌ها در اجلاس اوپک گازی در مسکو^۱

پس از واگذاری دبیرخانه، دو دوره میزبانی سران کشورهای گازخیز و دبیرکلی مجمع کشورهای صادرکننده گاز به قطر و روسیه، در اجلاس مسکو با اعمال نفوذ روس‌ها بار دیگر روش سنتی قیمتگذاری گاز متناسب با قیمت‌های جهانی نفت تصویب شد.

ایران به‌عنوان یکی از سه کشور مؤسس مجمع کشورهای صادرکننده گاز تاکنون کمترین تأثیرگذاری را در این مجمع بین‌المللی صنعت گاز جهان داشته، به طوری که در طول چهار سال گذشته تاکنون ایران در انتخاب دبیرکل، انتقال دبیرخانه،

در اختیار گرفتن میزبانی وزیران و دو دوره سران کشورهای عضو و تدوین اساسنامه اوپک گازی از قطر و روسیه عقب مانده است. از سوی دیگر، همزمان با برگزاری دومین اجلاس سران کشورهای صادرکننده گاز، مؤسسه برتیش پترولیوم انگلیس با انتشار گزارشی از ایران به‌عنوان بزرگ‌ترین دارنده ذخایر گاز طبیعی جهان و سبقت گرفتن از رقیب سنتی به نام روسیه خبر داد که پیش‌بینی می‌شد دستکم در اجلاس مسکو ایران بتواند از این امتیاز برای تأثیرگذاری بیشتر در بین کشورهای عضو اوپک گازی استفاده حداکثری کند. مهمترین محور برگزاری دومین اجلاس سران کشورهای صادرکننده گاز در روسیه، تعیین قیمت گاز در بازارهای منطقه‌ای جهان بود که با اعمال نفوذ روسیه بار دیگر روش سنتی قیمتگذاری گاز متناسب با قیمت‌های جهانی نفت در پایان نشست تصویب و حتی در بیانیه پایانی بر آن تأکید شد. این در حالی است که پیش‌تر مسئولان وزارت نفت ایران بارها در مورد استقلال قیمتگذاری گاز از نفت خام تأکید کرده بودند، اما بار دیگر کشورهای تأثیرگذار بازار جهانی گاز همچون روسیه پیشرو بودند. به اعتقاد کارشناسان، منطق ارتباط میان قیمت‌های گاز دیگر با نفت قابل قبول نیست، زیرا نفت و گاز دیگر برای بازارهای یکسانی رقابت نمی‌کنند. به طوری که نفت به‌عنوان سوختی که در زمینه حمل‌ونقل از مزیت برخوردار است، قیمت‌های بالاتری دارد، در حالی که گاز به‌عنوان سوختی که برای نیروگاه‌ها مناسب است، با زغال‌سنگ رقابت می‌کند. به این ترتیب آینده گاز مستقل از نفت است و تعیین برابری نرخ نفت و گاز، بهای گاز را برای بازار اولیه‌اش که در حال رشد است، بسیار گران می‌کند. از این‌رو، لحاظ کردن شاخص

نفت در قراردادهای گاز در شرایطی که در آمریکا و اروپا بازارهای گاز نقد و فعالی وجود دارد، دیگر اهمیت بنیادی ندارد.

مرتضی بهروزی فرد با بیان اینکه در حال حاضر کاهش و سقوط قیمت گاز طبیعی در آمریکا به دلیل استقلال قیمتگذاری این حامل انرژی نسبت به نفت خام نیست، گفت: کشف، استخراج و فرآورش ذخایر نامتعارف گاز همچون «گاز رُسی» عامل اصلی سقوط قیمت این حامل انرژی در آمریکا بوده و با موضوع جداسازی قیمتگذاری نفت و گاز متفاوت است. این کارشناس اقتصاد انرژی با اعلام اینکه در شرایط فعلی گاز طبیعی یک هیدروکربور مستقل بوده و روز به روز هم تقاضا برای خرید این حامل انرژی از طریق خط لوله و محموله‌های LNG در بازارهای چهار گوشه جهان در حال افزایش است، تصریح کرد: در آمریکا به دلیل اینکه صادرات گاز خام ممنوع بوده و تولیدکنندگان مسیری جز عرضه این حامل انرژی در داخل کشور ندارند، بهای گاز به شدت کاهش یافته است. وی با بیان اینکه بازار گاز آمریکا اصطلاحاً بازاری بسته است، بیان کرد: اما استقلال قیمت گاز در آسیا و اروپا به هیچ وجه منجر به سقوط قیمت این حامل انرژی نخواهد شد. بهروزی فرد در پاسخ به این سؤال که علت تلاش روسیه برای وابستگی قیمتگذاری گاز به نفت چیست؟ توضیح داد: روسیه بازارهای بزرگی در اروپا و آسیا برای فروش و صادرات گاز در اختیار دارد و از این رو، با توجه به فروش نفت ۱۰۰ دلاری، گاز را با قیمت‌های بالاتری می‌تواند به مشتریان خود عرضه کند.

نصرت‌ا... سیفی، مدیرعامل اسبق شرکت ملی صادرات گاز با بیان اینکه تا سال

۲۰۲۰ میلادی میزان تولید گازهای گلخانه‌ای در تمامی کشورهای جهان سهمیه‌بندی

می‌شود، گفت: به عبارت دیگر، برای هر کشور سهمی به منظور تولید گازهای گلخانه‌ای تعریف می‌شود و هر کشوری که بیش از حد مجاز کربن در اتمسفر منتشر کند، مشمول جرائم سنگینی خواهد شد. وی با اعلام اینکه در این شرایط قطعاً ارزش حامل‌های انرژی پاک همچون گاز طبیعی در مقایسه با زغال‌سنگ، نفت خام و حتی فرآورده‌های نفتی افزایش می‌یابد، تصریح کرد: از این رو استقلال گاز از نفت در سال‌های آینده ضروری به نظر می‌رسد. مدیرعامل اسبق شرکت ملی صادرات گاز در خصوص کارشکنی روسیه نسبت به عدم استقلال گاز از نفت، توضیح داد: هم اکنون سهم روسیه در تجارت و بازار جهانی گاز قابل مقایسه با ایران نیست. به طوری که روس‌ها معادل کل تولید ایران، گاز صادر می‌کنند. این کارشناس اقتصاد انرژی با اعلام اینکه ایران از ذخیره بالا و موقعیت ژئوانرژی و استراتژیک برای تبدیل به چهار راه گازی جهان برخوردار است، اظهار داشت: در این شرایط ایران باید با ارتقای دیپلماسی انرژی به نوعی بتواند با روسیه در مجمع کشورهای صادرکننده و بازار جهانی گاز رقابت کند.

کاهش ۳۶ درصدی صادرات نفت ایران به چین^۱

به گزارش بلومبرگ و به نقل از آژانس بین‌المللی انرژی، میزان صادرات نفت ایران به دلیل عدم پذیرش بنادر چین در ماه ژوئن ۳۶ درصد کمتر از ماه می بوده است. براساس گزارش ماهیانه این سازمان، واردات نفت ایران از سوی مشتریان این

کشور از روزانه ۱/۲۵ میلیون بشکه در ماه می به ۸۰۰ هزار بشکه در ماه ژوئن کاهش یافت.

چین در ماه ژوئن روزانه ۳۹۰ هزار بشکه و در ماه می ۵۵۰ هزار بشکه نفت از ایران دریافت کرده است و دلیل این امر روند کند پذیرش نفتکش‌ها در بنادر این کشور و در نتیجه تأخیر در تحویل نفت از ایران در ماه ژوئن بوده است.

ژاپن واردات نفت خام از ایران را به کمتر از ۱۰۰ هزار بشکه در روز کاهش داد. این کاهش در مقایسه با واردات روزانه ۲۴۰ هزار بشکه در ماه می به دلیل تأخیر در مذاکرات مربوط به حجم قراردادها بود.

براساس گزارش آژانس بین‌المللی انرژی، تولید نفت ایران به میزان ۲۰ هزار بشکه در روز طی ماه ژوئن افزایش یافت و به ۲/۷ میلیون بشکه رسید که دومین رشد متوالی در تولید ماهیانه است.

ایران ۵۰ هزار بشکه در روز در ماه‌های می و ژوئن به تولید نفت افزود و سطح تولید را به ۲/۷۲ میلیون بشکه در روز که در ماه فوریه به آن سطح رسیده بود، نزدیک کرد.

براساس بازبینی مجدد برآورد آژانس بین‌المللی انرژی از صادرات نفت ایران در ماه می این میزان در این ماه ۱/۳۹ میلیون بشکه در روز کاهش یافته است.

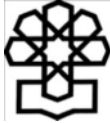
افزایش میزان تقاضای نفت در سال ۲۰۱۴ به گزارش اوپک^۱

به گزارش خبرگزاری فرانسه از وین، این سازمان در عین حال با هشدار در مورد

احتمال تأثیر بحران اقتصادی در اروپا، آمریکا و چین بر بازار نفت، تأکید کرد: تقاضای نفت در سال ۲۰۱۴ به‌طور متوسط به ۹۰ میلیون و ۶۸۰ هزار بشکه در روز می‌رسد که از میزان برآورد شده ۸۹ میلیون و ۶۴۰ هزار بشکه در سال ۲۰۱۳ بیشتر است. بخشی از این افزایش تقاضا به بهبود نسبی وضعیت رشد اقتصاد جهانی برمی‌گردد. براساس گزارش اخیر اوپک، این میزان بیشترین افزایش تقاضا را از سال ۲۰۱۰ به بعد نشان می‌دهد. تقاضای نفت در کشورهای در حال توسعه به ویژه بخش‌های حمل‌ونقل و صنعت آنها بیشتر از دیگر کشورهاست؛ درحالی که تقاضا در کشورهای عضو سازمان توسعه و همکاری‌های اقتصادی و کشورهای پیشرفته کاهش می‌یابد. بهبود اقتصادی کمتر از حد انتظار در کشورهای بحران‌زده منطقه یورو همچنین آمریکا و چین در نهایت بر رشد تقاضای نفت تأثیر می‌گذارد. همچنین مخاطرات دیگر شامل بهره‌برداری و معرفی سیاست‌های کارآمدی بیشتر انرژی در بعضی بخش‌های حمل‌ونقل، قطع یارانه نفت در اندونزی و آغاز به‌کار نیروگاه‌های هسته‌ای ژاپن از این اقدامات است و بر رشد تقاضای نفت اثر خواهد داشت. شرکت‌های تولید برق ژاپنی درخواست از سرگیری فعالیت ۱۰ رآکتور هسته‌ای دیگر را داده‌اند؛ اقدامی که از بازگشت گسترده به تولید انرژی هسته‌ای و پس از گذشت دو سال از فاجعه فوکوشیما خبر می‌دهد. اوپک که ۳۵ درصد از نفت جهان را تولید می‌کند تقاضای نفت در سال ۲۰۱۳ را به میزان ۸۹ میلیون و ۶۵۰ هزار بشکه در روز دانست که نسبت به پیش‌بینی‌های قبلی این سازمان افزایش جزئی را نشان می‌دهد. براساس این گزارش، آمریکای شمالی در سه ماهه اول سال جاری بیشتر از

پیش‌بینی‌ها نفت مصرف کرده است. با آنکه رشد اقتصادی در چین و خاورمیانه کاهش یافته است، اما انتظار می‌رود در ماه‌های آتی تقاضا در همه مناطق افزایش یابد. تولید نفت خام اوپک در ماه ژوئن به میزان متوسط ۳۰ میلیون و ۳۸۰ هزار بشکه در روز رسید که نسبت به ماه قبل که ۳۰ میلیون و ۶۹۰ هزار بشکه در روز بود، کاهش داشته است. کاهش تولیدات در لیبی، نیجریه، آنگولا و عراق دلیل کم شدن تولیدات این سازمان اعلام شده است.

مرکز پژوهش‌ها
مجلس شورای اسلامی

شماره مسلسل: ۱۳۰۷۵

شناسنامه گزارش

عنوان گزارش: هفته‌نامه تحولات انرژی (۲۴)

نام دفتر: مطالعات انرژی، صنعت و معدن (گروه انرژی)

تهیه و تدوین: زهرا جعفری

ناظران علمی: هوشنگ محمدی، فریدون اسعدی

متقاضی: حسین امیری‌خامکانی (عضو کمیسیون انرژی)

ویراستار تخصصی: —

ویراستار ادبی: —

واژه‌های کلیدی: —

تاریخ انتشار: ۱۳۹۲/۴/۲۵